

Japanse Mythen, Sprookjes en Legendes

*Tijdloze en nieuwe verhalen over Kaguya-hime, Momotarō,
Urashima Tarō en andere mythen uit Japan*

Anna Volkova

Voorwoord

In het stille hart van het oude Japan, waar bergen zich in nevels hullen en rivieren het gefluister van verre zeeën meevoeren, bloeien de verhalen al sinds mensenheugenis als wilde kersenbloesems: vergankelijk en toch eeuwig, breekbaar en toch standvastig. Van haard tot haard door de eeuwen heen doorgegeven, weven deze vertellingen verwondering, droefenis, moed en stille wijsheid tot een tapijt voor de ziel. Zij spreken van bamboebossen die hemelse geheimen bewaren, van vossen die vergeten waarheden hoeden, van rivieren die hun leed ten hemel zingen, en van bescheiden harten die hoogmoed of noodlot overwinnen.

Deze bundel brengt tijdloze klassiekers uit de Japanse volkssage samen met nieuwe verhalen, ontstaan in dezelfde geest. Zij nemen de oude motieven van gedaanteverwisseling, erbarmen en harmonie met de onzichtbare wereld op, maar spinnen ze fris voor de harten van vandaag. Van de stralende hemelvaart van Kaguya-hime tot de tedere hoede over een uit sneeuw geboren kind, van de wraakzuchtige schaduwen van gekrenkte geesten tot de geduldige wijzen die een rivier haar eigen stroming teruggeven – deze bladzijden nodigen uit om te wandelen over paden die tegelijk vertrouwd en verrassend zijn.

Hier smelten schoonheid en weemoed samen zo natuurlijk als maanlicht op golven die de oever kussen. Goedheid oogst een loon dat alle voorstelling te boven gaat, dwaasheid roept haar eigen afrekening op. Er worden geen open lessen gepreekt, want de wijste verhalen vertrouwen erop dat de luisteraar de waarheid in zijn botten voelt, zoals de stille wisseling van de jaargetijden of het ritselen van bamboe in een onzichtbare wind.

Mogen deze verhalen bij u blijven, zacht als lantaarnlicht op stil water, en die verborgen hoeken van de geest verlichten waar het vermogen tot verwondering nog leeft. Sla de bladzijde om, waarde lezer, en treed binnen in het woud waar oud en nieuw in één adem ademen.

Inhoudsopgave

Kaguya Hime.....	8
De grot van de kluizenaar	16
Momotarô.....	24
Urashima Tarô	32
Issun Bôshi	42
Shitakiri Suzume	51
Hôichi.....	59
Yotsuya Kaidan.....	68
De kraanvogel en het hemelse gewaad.....	73
De vos met de vergeten naam	80
De lantaarn die de maan opslokte.....	88
De dochter van de bamboesnijder.....	97
Het kind van sneeuw.....	104
De rivier die achteruit zong.....	112

Kaguya Hime

In de oude dagen van Japan, toen de wereld nog jong was en de bamboebossen zich als groene zeeën uitstrekten onder de waakzame blik van de maan, leefde een eenvoudige bamboesnijder, Taketori no Okina, met zijn zachtmoedige vrouw. Hun hutje stond aan de rand van een uitgestrekt woud, waar de hoge stengels in de wind wiegden en geheimen fluisterden die ouder waren dan de tijd zelf. Het echtpaar had geen kinderen. Hun dagen vulden zich met stille arbeid, maar in hun harten sluimerde een zachte droefenis.

Op een heldere ochtend trok de oude man met zijn scherpe mes het bos in om stengels te zoeken voor manden en gereedschap. Daar viel zijn oog op een enkele schacht die baadde in een zacht, bovenaards licht. Hij glansde als dauw in een zonnestraal, hoewel geen zonnestraal het bladerdak doorboorde. Verwonderd trad hij naderbij en sneed de bamboe voorzichtig open. Tussen de holle vezels, als in een wieg, lag een minuscuul meisje – niet groter dan zijn duim – volmaakt in iedere vezel, met een huid zo stralend als gepolijst jade en ogen helder als verre sterren.

De oude man hapte naar adem. „Dit moet een geschenk van de hemel zijn,” mompelde hij, en hij nam het kindje in zijn door weer en wind gelooid handen. Thuis bij zijn vrouw brak er een vreugde los die in tranen overvloeide. Ze noemden haar Nayotake no Kaguya-hime, de Stralende Prinses van de Slanke Bamboe, en voedden haar op met een liefde zo grenzeloos alsof ze uit hun eigen vlees en bloed was voortgekomen.

Vanaf die dag lachte het geluk het paar toe. Telkens wanneer de bamboesnijder een stengel velde, vond hij erin klompjes zuiver goud die glansden als gevangen zonlicht. Hun eenvoudige hutje maakte plaats voor welstand; ze bouwden een fraaier huis met zijden schermen en tuinen die in elk seizoen bloeiden. En Kaguya-hime groeide met een wonderbaarlijke snelheid. In luttele maanden werd het kleine wicht een ranke maagd van volle lengte, van een schoonheid zonder weerga: haar haren stroomden als nachtelijke rivieren, haar huid was bleek en smetteloos als pasgevallen sneeuw, en haar gratie leek ieder vertrek dat zij betrad met licht te vullen.

Het bericht van haar bekoorlijkheid verspreidde zich snel door het land, meegevoerd door de winden tot aan verre hoven en adellijke huizen. Vrijers kwamen van heinde en verre: vorsten en edelen in schitterende gewaden, beladen met geschenken van juwelen en zijde, allen smekend om een glimp van de verborgen maagd. Doch Kaguya-hime verlangde naar stilte; in haar hart school een weemoed die zichzelf niet kon benoemen. Ze bleef verborgen achter de schermen, onzichtbaar, terwijl haar pleegvader de menigte met hoffelijke weigeringen afwees.

Vijf edele vorsten echter, de hardnekkigste en trotsste onder hen, lieten zich niet afschrikken. Zij sloegen hun kamp voor de poort, dichte verlangensgedichten en zwoeren eeuwige trouw, tot het oude paar ten slotte toegaf en hun toestond om haar het hof te maken. Kaguya-hime, vermoeid van het rumoer doch mild in haar afwijzing, bedacht taken om hun

oprechtheid op de proef te stellen – queesten naar schatten zo legendarisch en onmogelijk dat zij meende dat niemand zou slagen.

Tegen vorst Ishizukuri zei ze: „Indien uw liefde waarachtig is, breng mij dan de stenen bedelnap die de Boeddha zelf gebruikte, stralend van heilig licht uit de verre landen van Indië.”

Tegen vorst Kuramochi: „Zoek de met juwelen bezette tak van de heilige boom op het eiland Hōrai, waar de onsterfelijken vertoeven, zijn edelstenen fonkelend als duizend sterren.”

Tegen de derde, vorst Tayori no Ōtomo: „Haal voor mij een kleed geweven uit de vacht van de vuurrat, onvatbaar voor vlammen, zacht als wolken en duurzaam als de eeuwigheid.”

Tegen de vierde, vorst Abe no Miushi: „Breng het lichtende juweel van de hals van de draak, de vijf-kleurige steen die de diepten van de zee bewaakt.”

En tegen de vijfde, vorst Ōtomo no Miyuki: „Vind de schelp die geboren werd uit een zwaluw, verborgen in haar nest hoog onder de hemel.”

De vorsten trokken uit met stoutmoedige eden, ieder vastbesloten te overwinnen. Maar de opdrachten waren even gevaarlijk als wonderschoon.

De eerste vorst, huiverig voor de lange reis naar Indië, haalde een beroete stenen schaal van een tempelaltaar en

deed die voor als het echte relik. Toen Kaguya-hime hem onthulde, straalde er geen heilig licht; de schaal bleef dof en alledaags. Zacht ontmaskerde zij de list, en beschaamd trok hij heen.

De tweede liet meesterhandwerkers een tak smeden van goud en edelstenen, en beweerde dat hij van Hōrai kwam. Maar al spoedig verschenen de handwerkers en eisten hun loon, zodat zijn leugen aan het licht kwam. Kaguya-hime bedankte hem voor de moeite en zond hem weg.

De derde kocht een kleed dat doorging voor de vacht van de vuurrat uit het verre China. Kaguya-hime hield het in de vlammen – en het verteerde in luttele ogenblikken tot as. De vorst vluchtte, zijn bedrog ontmaskerd.

De vierde stak in zee naar het rijk van de draak, maar werd overvallen door woeste stormen. Half verdronken keerde hij terug met lege handen en bood in plaats daarvan een gewoon juweel aan, gekocht in de haven. Kaguya-hime doorzag de valsheid en wees hem vriendelijk af.

De vijfde beklom gevaarlijke hoogten om een zwaluwnest te bereiken en de wonderlijke schelp te vinden. Maar hij gleed uit, stortte neer en overleefde het slechts bij toeval, zwaar gewond. Geen schelp werd gevonden, en ook hij trok zich terug, zijn zoektocht gestaakt.

Zo faalden allen vijf, hun hoogmoed vernederd, en Kaguya-hime bleef onberoerd door aardse banden.